

Il-Benċmark ta' Tmiem l-Edukazzjoni Primarja

2014

Il-Malti: Il-Fehim mill-Qari

Il-Marki: 30 marka

Il-Ħin: 50 minuta

L-Ewwel Taqsima

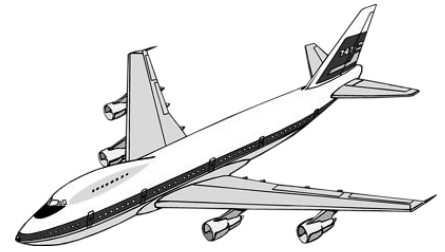
(1)

Aqra din l-iskeda u aħdem l-eżercizzji ta' wara.

L-Iskeda tat-Titjiriet ta' TIR MALTA - Ħarifa 2014

Il-kumpanija tal-ajru TIR MALTA tixtieq tħabbar l-iskeda l-ġdida ta' titjiriet tagħha għall-ħarifa li ġejja. Dawn huma l-postijiet li se jkun hemm titjiriet diretti lejhom kull ġimgħa:

Id-Destinazzjoni tat-Titjira	L-Għadd ta' Titjiriet	In-Numru tat-Titjira
Amsterdam, l-Olanda	4	BM 101
Brussell, il-Belġju	7	BM 102
Istanbul, it-Turkija	2	BM 103
Londra, l-Ingilterra	14	BM 104
Madrid, Spanja	2	BM 105
Milan, l-Italja	9	BM 106
Moska, ir-Russja	2	BM 107
Ruma, l-Italja	7	BM 108
Tripli, il-Libja	7	BM 109
Vjenna, l-Awstrija	4	BM 110

Il-Biljetti tal-Ajru

Biljetti tat-titjiriet tal-iskeda tal-ħarifa 2014 li jinxtraw sal-aħħar ta' Lulju jingħataw skont ta' 25%.

Il-Flotta tal-Kumpanija

Għat-titjiriet tagħha, TIR MALTA tinqeda bi tnaħ-il ajruplan tal-għamla Ajrbus 320. Kull ajruplan twil 38 metru, għandu ġwinħajh wesgħin 34 metru, itir b'velocità ta' 850 kilometru fis-siegħa u jgħorr 170 passiġġier/a.

Servizzi u Sigurtà tul it-Titjira

Tul it-titjira, il-passiġġieri jingħataw ikla żgħira u xarba friska (ilma jew frott magħsur) b'xejn. Fl-ajruplan ma jistax isir tipjip.

Waqt it-tluġh u l-inżul tal-ajruplan, il-passiġġieri jintalbu jaqflu ċ-ċintorin tas-sigurtà u jitfu kull apparat elettroniku li jkollhom.

Il-passiġġieri jistgħu jtellgħu magħhom fuq l-ajruplan bagalja żgħira ta' mhux aktar minn 10 kilogrammi. Il-bagalji l-oħra jinżammu f'zaqq l-ajruplan.

Għal Tagħrif Ieħor

Ċempel 86812330 jew żur is-sit elettroniku tal-kumpanija TIR MALTA www.tirmalta.com.mt.

A. Aqta' linja taħt it-twegiba t-tajba.

L-ewwel waħda lesta bħala eżempju.

1. Il-kumpanija tal-ajru msemmija fl-iskeda jisimha (TIR MALTA, MALTA TIR, AJRU MALTA).
2. L-iskeda l-ġdida hi (tar-rebbiegħa, tal-ħarifa, tas-sena) li ġejja.
3. Lejn (l-Olanda, ir-Russja, l-Awstrija) il-kumpanija ttir darbtejn fil-ġimgħa.
4. Kull ġimgħa TIR MALTA se ttir l-aktar lejn (Londra, Tripli, Brussell).

B. Qabbel Kolonna A ma' Kolonna B billi tikteb in-numru fil-kaxxa t-tajba.

L-ewwel waħda lesta bħala eżempju.

(4 marki)

	Kolonna A		Kolonna B
1.	Lejn Amsterdam		għandha flotta ta' tnax-il ajruplan.
2.	L-ajruplani ta' TIR MALTA		Ajrubus 320.
3.	Il-kumpanija TIR MALTA	1.	TIR MALTA ttir erba' darbiet.
4.	Fl-iskeda jidhru		jtiru bi 850 kilometru fis-siegħa.
5.	L-ajruplani huma tal-għamla		għaxar destinazzjonijiet.

Ċ. Imla l-vojt b'kelma waħda skont is-sens tal-iskeda.

(3 marki)

L-ewwel waħda lesta bħala eżempju.

Il-passiġġieri ta' TIR MALTA jingħataw ikla żgħira u xarba friska waqt it-titjira. Hadd ma jista' _____ fuq l-ajruplan. Il-biljetti tal-ajru li jinxtraw f'Ġunju jkunu 25% _____. Kull passiġġier jista' _____ miegħu fuq l-ajruplan bagalja mhux itqal minn 10 kilogrammi.

Aqra din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet.

Weggha ta' qalb

L-Ewwel Parti

“Din l-aħħar waħda għal-lum u naħsiblu,” qal bejnu u bejn ruħu Karlu, il-purtinar tal-iskola. Ta daqqa t’għajn lill-klassi biex jara li t-twieqi magħluqin u d-dwal mitfija. Kien ħiereg l-aħħar meta **għajnejh waqgħu** fuq xi ħaġa safra fuq mejda fil-ġenb tal-klassi. “Ara x’għandna hawn,” qal bi tbissima fuq wiċċu hekk kif resaq lejn il-mejda. “Oħra mal-kollezzjoni tas-Sur Agius! Din tidher għadha ġdida jaħasra!” ċaqraq rasu l-purtinar hekk kif gabar umbrella safra li xi ħadd nesa warajh fil-klassi. (paragrafu 1)

Karlu ħaffef il-pass lejn l-uffiċċju tal-kap tal-iskola. Is-Sur Agius kien mitluf u rasu mgħaddsa fil-kompjuter. Waqaf u għolla rasu xhin sema’ lil Karlu ġej biċ-ċekċik tal-mazz kbir ta’ ċwieviet li kellu jitbandlu ma’ qaddu.

“Is-sala lesta għal għada, Karl?” staqsa l-kap malli Karlu tfaċċa fil-bieb. “Tinsiex li għandna l-kunċert tat-tfal tas-Sitt Sena.”

“Iva, Sur Agius, kollox lest u armat għall-kunċert,” aċċertah Karlu. “Sibt din l-umbrella fil-klassi tas-Sur Muscat. Nista’ nqegħidha fil-kabord mal-oħrajn?” staqsa l-purtinar fuq ix-xwiek waqt li ħares lejn l-arloġg il-kbir imdendel fuq ras is-surmast. (paragrafu 2)

“Iva, jekk jogħġbok,” wiegħbu s-Sur Agius filwaqt li qabad il-lapes u beda jħażżeż fuq ktejjeb li kellu quddiemu. “Ser nieħu nota biex għada waqt il-laqgħa ta’ filgħodu navża biex min ħallieha warajh jiġi għaliha. Infakkarhom ukoll fl-affarijiet l-oħra li hemm għax il-kabord imtela b’umbrellel, ġkieket u flokkijiet. Anke par żarbun tal-futbol hemm!”

Karlu fetaħ il-bieba tal-kabord, xeħet bl-addoċċ l-umbrella s-safra u ħareg jgħaġġel bla kliem u bla sliem. (paragrafu 3)

A. Wieġeb il-mistoqsijiet, skont is-silta.

(marka kull waħda = ...)

1. Immarka (✓) it-tweġiba t-tajba.

a) Karlu l-purtinar sab l-umbrella s-safra

☐
☐
☐

fil-kabord tas-Sur Agius.

fil-bitħa tal-iskola.

fil-klassi tas-Sur Muscat.

b) Fil-kabord tal-uffiċċju tal-kap tal-iskola kien hemm

☐
☐
☐

iċ-ċwieviet tal-klassijiet.

l-oġġetti mitlufa tat-tfal.

arloggi antiki.

2. Għaliex taħseb li Karlu l-purtinar kien fuq ix-xwiek meta daħal ikellem lis-Sur Agius? (par.2)

---

3. X'kien se jagħmel il-kap tal-iskola l-għada filgħodu? (par.3)

---

4. Għal min qed jirreferi l-pronom mehmuz 'h' fl-idjoma ... meta għajnejh waqgħu fuq xi haġa safra... f'par.1?

---

5. Minn paragrafu 2 sib u iktib il-frazi li tfisser li l-kap tal-iskola kien qiegħed attent ħafna fuq xogħlu.

---

6. Aqleb il-verb ta' din is-sentenza fin-negattiv:

Karlu **xeħet** l-umbrella fil-kabord.

Karlu _____ l-umbrella fil-kabord.

7. Agħti kelma oħra li tfisser l-istess (sinonima) bħal

Kap tal-iskola - _____

Kompli aqra din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

It-Tieni Parti

L-umbrella s-safra kellha qalbha sewda. Bkiet xi ftit meta spiċċat waħidha fil-klassi imma issa fid-dlam tal-kabord bdiet tibza' aktar. "Imma kif insietni Sara?" bdiet thewden l-umbrella. "U kemm kienet mgħagġla u moħħha mtajjar biex ħallietni warajha?"

"Ħelow, kif inti?" ħasadha lehen irqiq ġej mit-tarf tal-kabord.

"Min hawn?" staqsiet imbezzgħa l-umbrella s-safra. "Int min int?"

"Tibza' xejn. Jien ġakketta tal-isport u ilni hawn xi **xaxar**. Milli jidher sidi m'għandux bżonni aktar għax ma ġiex jiġborni," qalet il-ġakketta b'ton imnikket. (paragrafu 4)

"X'waħda din! Allaħares tagħmilli hekk Sara," bdiet tgħid l-umbrella s-safra b'lehen miksor.

"Ara, mhux sew jagħmlulna hekk," qal ftit irrabjat iż-żarbun tal-futbol miftuq mill-ġenb. Milli jidher kien ilu mitluq fil-kabord għax kellu kisja trab fuqu. "L-ewwel jużawna u nagħmlu mill-aħjar biex naqduhom tajjeb; imbagħad, xħin jidhrilhom, ma jkunux iridu jafu bina aktar. Hekk mhux sewwa," ipprotesta ż-żarbun waqt li bosta oġġetti oħra qablu miegħu. (paragrafu 5)

L-umbrella s-safra ħassitha mdejqa tisma' dan il-kliem. Bejnha u bejn ruħha bdiet titlob biex Sara ma tagħmilx bħal tfal oħra u tabbandunaha fid-dlam ta' dak il-kabord. Safejn taf hi, dejjem qdied dmirha sew u kull meta Sara fethitha, dejjem laqgħetilha l-ilma tax-xita u ffrankatilha tixriba. U mhux darba jew tnejn kellha tiġġieled mal-qawwa tar-riħ li pprova jisraqha minn id Sara. Tgħidx kemm-il darba nbarmet 'l hawn u 'l hemm biex tilqa' x-xita qawwija u Sara ma tixxarrabx. (paragrafu 6)

Sara u l-umbrella s-safra kienu saru ħbieb u jmorru l-iskola flimkien. "Ma nagħmlux mod li Sara sabet xi umbrella isbaħ u se titlaqni? Allaħares!" ħasbet l-umbrella filwaqt li rasset għajnejha flimkien biex iżzomm demgħa milli taqbzilha. (paragrafu 7)

B. Wieġeb il-mistoqsijiet fi kliemk, skont is-silta. (marka kull waħda)

1. Immarka (✓) jekk hux Veru jew Falz:

L-umbrella s-safra kienet iddispjaċuta li Sara nsietha warajha fil-klassi.

VERU FALZ

2. Aqta' linja taħt it-tajba:

Meta kienet magħluqa fil-kabord, l-umbrella s-safra tkellmet l-ewwel (maż-żarbun tal-futbol, mal-ġakketta tal-isport, mal-kabord).

3. Għaliex kienu rrabjati l-oġġetti tal-kabord? (par.5)

---

4. Semmi mod kif l-umbrella kienet taqdi dmirha lejn Sara. (par.6)

---

5. L-umbrella s-safra għaddielha ħsieb ikrah li bikkieha fl-aħħar. X'kien dan il-ħsieb? (par.7)

---

6. Ikteb il-kelma **xahar** (par.4) fl-għadd imtenti.

---

7. Minn **paragrafu 7**, sib u ikteb aġġettiv li qiegħed fil-komparattiv.

---

8. Ikteb fil-vojt il-femminil tal-verb ta' din is-sentenza.

Iż-żarbun **iprotesta** u šhabu qablu miegħu.

Iż-żarbuna _____ u šhabha qablu magħha.

Ċ. Wieġeb il-mistoqsijiet fi kliemk fuq is-silta kollha.

1. Immarka (✓) it-tifsira t-tajba tal-idjoma 'bla kliem u bla sliem':

bla ma qal xejn aktar

bla ma kien jaf fejn sejjer

bla ma ried

2. L-istorja tal-umbrella s-safra tigri f'żewġ postijiet differenti.

Semmi wieħed minnhom. _____

3. X'taħseb li ġara l-ġhada filghodu?

TMIEM IL-KARTA